

Na osnovu člana 111. stav 3. Zakona o vodama ("Službeni glasnik RS", broj 30/10),

Ministar poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede i ministar životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja donose

Pravilnik o parametrima ekološkog i hemijskog statusa površinskih voda i parametrima hemijskog i kvantitativnog statusa podzemnih voda

Pravilnik je objavljen u "Službenom glasniku RS", br. 74/2011 od 5.10.2011. godine.

1. Uvodne odredbe

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se parametri ekološkog i hemijskog statusa za reke i jezera, parametri ekološkog potencijala za veštački vodna tela i značajno izmenjena vodna tela i parametri hemijskog i kvantitativnog statusa podzemnih voda, na osnovu kojih se za vodna tela površinskih i podzemnih voda vrši ocena statusa.

Član 2.

Pojedini izrazi koji su upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

1) *biološki elementi kvaliteta* su indikativni parametri ekološkog statusa ili potencijala koji se odnose na pojavu i rasprostranjenost živih organizama vodenih ekosistema (mikroorganizmi, alge, vodene makrofite, vodeni beskičmenjaci i ribe);

2) *ekološki potencijal* je status značajno izmenjenog, ili veštačkog vodnog tela;

3) *elementi kvaliteta* su indikatori koji se koriste prilikom ocene statusa vodnih tela površinskih voda i obuhvataju tri grupe elemenata: biološke, hidromorfološke i hemijske i fizičko-hemijske;

4) *značajan i stalan uzlazni trend* je svaki statistički i za životnu sredinu značajan porast koncentracije zagađujuće supstance, grupe zagađujućih supstanci ili indikatora zagađivanja u podzemnoj vodi, za koji je identifikovan preokret trenda kao neophodan;

5) *kategorije površinskih voda* su reke, jezera, veštačka vodna tela i značajno izmenjena vodna tela;

6) *specifične zagađujuće supstance* su prioritetne supstance i prioritetne hazardne supstance za koje je utvrđeno da se ispuštaju u vodno telo i ostale zagađujuće supstance za koje je utvrđeno da se ispuštaju u vodno telo u značajnim količinama;

7) *hemijski status* pokazuje da li je vodno telo pod uticajem zagađivanja prioriternim i prioriternim

hazardnim supstancama, kao i drugim zagađujućim supstancama.

2. Ekološki status, ekološki potencijal i hemijski status površinskih voda

a) Ekološki status i ekološki potencijal

Član 3.

Ekološki status i ekološki potencijal određuju se na osnovu parametara razvrstanih u sledeće elemente kvaliteta:

1) biološke;

2) hemijske i fizičko-hemijske koji su od značaja za biološke elemente za datu kategoriju površinske vode i dati tip vodnog tela površinskih voda;

3) hidromorfološke koji su od značaja za biološke elemente za datu kategoriju površinske vode i dati tip vodnog tela površinskih voda.

Član 4.

Ekološki status za reke i jezera klasifikuje se kao odličan (I), dobar (II) i umeren (III), na način dat u Prilogu 1. - A) KLASIFIKACIJA EKOLOŠKOG STATUSA REKA I JEZERA, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Ekološki potencijal za veštačka vodna tela i značajno izmenjena vodna tela klasifikuje se kao maksimalan (I), dobar (II) i umeren (III) na način dat u Prilogu 1. - B) KLASIFIKACIJA EKOLOŠKOG POTENCIJALA ZA VEŠTAČKA I ZNAČAJNO IZMENJENA VODNA TELA, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Sve površinske vode koje imaju ekološki status ili ekološki potencijal niži od umerenog klasifikuju se kao slabe (IV) ili loše (V).

Vode koje pokazuju znake većih promena vrednosti bioloških elemenata kvaliteta za dati tip površinskih voda i u kojima relevantne biološke zajednice znatno odstupaju od uobičajenih za taj tip voda u neporemećenim uslovima, klasifikuju se kao slabe.

Vode koje pokazuju vrlo velike promene vrednosti bioloških elemenata kvaliteta za dati tip površinskih voda i u kojima ne postoje veliki delovi relevantnih bioloških zajednica uobičajenih za taj tip voda, klasifikuju se kao loše.

Član 5.

Ocena ekološkog statusa i ekološkog potencijala vrši se za sva vodna tela površinskih voda razvrstana u tipove date u Prilogu 2. - Tipovi i pripadajuća vodna tela, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Vrednosti parametara kojima se određuju granice između klasa ekološkog statusa i granice između klasa ekološkog potencijala iz člana 4. ovog pravilnika date su u Prilogu 3. - Granice klasa ekološkog statusa i granice klasa ekološkog potencijala za tipove površinskih voda, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Za ocenu ekološkog potencijala za veštačka vodna tela i značajno izmenjena vodna tela, maksimalan i dobar ekološki potencijal iz člana 4. stav 2. ovog pravilnika se kombinuju i klasifikuju kao "dobar i bolji", pa se granica između maksimalnog i dobrog ekološkog potencijala ne određuje.

Ako vrednost parametra ekološkog statusa, odnosno ekološkog potencijala iz stava 2. ovog člana odgovara vrednosti na granici između klasa iz Priloga 3. ovog pravilnika, vodno telo površinskih voda klasifikuje se u lošiju klasu.

Ako jedan ili više parametara ekološkog statusa ili ekološkog potencijala prekoračuju granične vrednosti dobrog statusa, ekološki status ili ekološki potencijal površinskih voda može biti klasifikovan najviše kao umeren.

Član 6.

Ocena ekološkog statusa i ekološkog potencijala vodnih tela površinskih voda u klase ekološkog statusa ili ekološkog potencijala vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju vode, uz obaveznu naznaku nivoa pouzdanosti.

Nivo pouzdanosti iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na osnovu kriterijuma datih u Prilogu 4. - Kriterijumi za procenu nivoa pouzdanosti statusa vodnih tela površinskih voda, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Ocena ekološkog statusa i ekološkog potencijala vodnih tela površinskih voda se prikazuje na način dat u Prilogu 5. - Prikaz ocene statusa površinskih i podzemnih voda, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

b) Hemijski status površinskih voda

Član 7.

Hemijski status površinskih voda se određuje u odnosu na granične vrednosti prioriternih i prioriternih hazardnih supstanci i granične vrednosti drugih zagađujućih supstanci koje su od značaja za hemijski status vodnog tela površinskih voda.

Granične vrednosti prioriternih i prioriternih hazardnih supstanci propisane su aktom kojim se utvrđuju granične vrednosti za prioritetne i prioritetne hazardne supstance, u skladu sa zakonom.

Granične vrednosti drugih zagađujućih supstanci iz stava 1. ovog člana propisane su aktom kojim se utvrđuju granične vrednosti zagađujućih materija u površinskim i podzemnim vodama i sedimentu, u skladu sa zakonom.

Član 8.

Hemijski status vodnih tela ocenjuje se na osnovu rezultata monitoringa, kao dobar status i nije postignut dobar status.

Hemijski status vodnih tela ocenjuje se kao: "nije postignut dobar status", u slučaju da je prekoračena makar jedna granična vrednost propisana aktima iz člana 7. st. 2. i 3. ovog pravilnika.

Ocena hemijskog statusa vrši se uz obaveznu naznaku nivoa pouzdanosti na osnovu kriterijuma datih u Prilogu 4. ovog pravilnika.

Ocena hemijskog statusa vodnih tela površinskih voda se prikazuje na način dat u Prilogu 5. ovog pravilnika.

3. Hemijski status i kvantitativni status podzemnih voda

Član 9.

Hemijski i kvantitativni status podzemnih voda određuju se za vodna tela podzemnih voda, ili za grupe vodnih tela, pri čemu sva vodna tela unutar grupe moraju imati isti status.

Za potrebe određivanja hemijskog i kvantitativnog statusa vodno telo podzemnih voda koje zauzima veliku površinu ili je heterogeno po pitanju tipa akvifera, može se podeliti na manje, homogene celine.

a) Hemijski status

Član 10.

Parametri za određivanje hemijskog statusa su sve zagađujuće supstance koje mogu da dovedu u rizik postizanje ciljeva životne sredine u pogledu podzemnih voda.

Član 11.

Hemijski status podzemnih voda se određuje na osnovu rezultata monitoringa, kao dobar ili slab.

Član 12.

Vodno telo podzemnih voda ima dobar hemijski status kada:

- 1) rezultati praćenja parametara statusa pokazuju da je hemijski sastav podzemne vode takav da se ni na jednom mernom mestu na vodnom telu ili grupi vodnih tela ne prelaze vrednosti granične vrednosti koncentracije zagađujućih supstanci;
- 2) koncentracije zagađujućih supstanci ne ukazuju na prodor visokomineralizovanih voda;
- 3) koncentracije zagađujućih supstanci ne ugrožavaju ekološki i hemijski status površinskih voda povezanih sa vodnim telom podzemne vode;
- 4) ne dolazi do negativnih uticaja na kopnene i akvatične ekosisteme povezane sa vodnim telom;
- 5) nije značajno ugrožena mogućnost korišćenja vodnog tela za ljudsku upotrebu.

Hemijski status vodnog tela podzemnih voda određuje se kao dobar kada je vrednost srednje godišnje koncentracije (SGK) za svaku zagađujuću materiju u podzemnoj vodi na svim mernim mestima manja ili jednaka graničnim vrednostima koncentracije (GVK) utvrđenih posebnim propisom, u skladu sa zakonom kojim se uređuju vode.

Član 13.

Vodno telo podzemnih voda može imati dobar hemijski status i u slučaju kada su granične vrednosti koncentracije zagađujućih supstanci prekoračene na jednom ili više mernih mesta, ukoliko dodatna ispitivanja pokažu da:

- 1) koncentracije zagađujućih supstanci, koje prelaze granične vrednosti koncentracija, ne ugrožavaju životnu sredinu u meri da nije moguće dostići ciljeve životne sredine za podzemne vode utvrđene u Planu upravljanja vodama, uzimajući u obzir, tamo gde je to potrebno, u kom obimu je vodno telo pod uticajem zagađenja;
- 2) su ispunjeni svi drugi uslovi iz člana 12. ovog pravilnika;
- 3) je sprečeno pogoršanje kvaliteta vodnih tela podzemnih voda koja su značajna za zahvatanje podzemnih voda za potrebe snabdevanja vodom;
- 4) zagađenje ne umanjuje u značajnoj meri mogućnost korišćenja vodnog tela podzemnih voda za ljudsku upotrebu;
- 5) koncentracije zagađujućih supstanci koje prelaze granične vrednosti koncentracija nisu posledica zagađenja već prirodnih karakteristika akvifera.

Član 14.

Vodno telo podzemnih voda ima slab hemijski status ukoliko ne ispunjava sve kriterijume za postizanje dobrog hemijskog statusa iz člana 12. ovog pravilnika, izuzev u slučajevima iz člana 13. ovog

pravilnika.

Član 15.

Značajni i stalni uzlazni trendovi koncentracije zagađujućih supstanci se utvrđuju za sve parametre koji mogu ugroziti dostizanje ciljeva životne sredine.

Član 16.

Polazna koncentracija za zaustavljanje i preokret stalnih i značajnih uzlaznih trendova zagađujućih supstanci predstavlja 75% granične vrednosti koncentracije za taj parametar.

Izuzetno od stava 1. ovog člana može se usvojiti da polazna koncentracija bude niža ili viša od 75% granične vrednosti koncentracija zagađujućih supstanci kada:

- 1) se zahteva niža polazna koncentracija da bi se merama za promenu trenda zagađenja sprečilo ili umanjilo svako dalje pogoršanje kvaliteta podzemnih voda na ekonomski isplativ način;
- 2) je izbor druge polazne koncentracije opravdan, odnosno kada granice detekcije ne dozvoljavaju da se odredi promena trenda zagađenja u visini od 75% vrednosti parametra;
- 3) je stepen povećanja i promene trenda zagađenja takav da bi se za višu polaznu koncentraciju za promenu trenda zagađenja uvek lako primenile mere koje bi sprečile ili ublažile svaku dalju degradaciju kvaliteta podzemnih voda, na ekonomsko isplativ način.

Odabrana viša polazna koncentracija iz stava 2. ovog člana ne sme uticati na kašnjenje pri dostizanju ciljeva životne sredine za podzemne vode u skladu sa Planom upravljanja vodama.

b) Kvantitativni status

Član 17.

Kvantitativni status vodnog tela podzemnih voda određuje se na osnovu sledećih parametara:

- 1) nivo podzemnih voda;
- 2) količine zahvaćenih voda;
- 3) izdašnost izvora;
- 4) količina vode za veštačko prihranjivanje.

Zavisno od tipa akvifera, za određivanje kvantitativnog statusa vodnog tela podzemnih voda mogu se koristiti i sledeći parametri:

- 1) proticaj i vodostaj na vodotocima;
- 2) padavine, infiltracija i isparavanje;
- 3) temperatura vode;
- 4) specifična električna provodljivost kao pokazatelj prodora visokomineralizovanih voda.

Član 18.

Ocena kvantitativnog statusa vodnih tela podzemnih voda se vrši na osnovu:

- 1) proračuna bilansa podzemnih voda, na osnovu rezultata osmatranja parametara kvantitativnog statusa iz člana 17. ovog pravilnika na odabranim mernim mestima;
- 2) podataka o povezanosti vodnih tela podzemnih voda sa površinskim vodama i kopnenim ekosistemima direktno zavisnih od podzemnih voda.

Član 19.

Vodno telo podzemne vode ima dobar kvantitativni status ako:

- 1) srednje višegodišnje zahvatanje podzemnih voda ne prevazilazi raspoloživi resurs podzemne vode;
- 2) na više od 70% površine vodnog tela nije registrovan trend opadanja nivoa podzemnih voda;
- 3) na više od 70% površine vodnog tela je srednji nivo podzemne vode viši od kritičnog nivoa procenjenog na osnovu tromesečnog višegodišnjeg minimuma nivoa;
- 4) promena nivoa i količina podzemnih voda koja se zahvata za ljudske potrebe:

(1) ne ugrožava dostizanje ciljeva životne sredine za površinske vode koje su povezane sa vodnim telom podzemnih voda,

(2) ne prouzrokuje značajnu degradaciju stanja površinskih voda povezanih sa vodnim telom podzemnih voda,

(3) ne prouzrokuje značajne i nepovoljne uticaje na kopnene ekosisteme zavisne od vodnih tela podzemnih voda.

Član 20.

Vodno telo podzemnih voda ima slab kvantitativni status ukoliko ne ispunjava sve uslove za dobar kvantitativni status iz člana 19. ovog pravilnika.

v) Ocena i prikaz statusa vodnih tela podzemnih voda

Član 21.

Ocena ukupnog statusa vodnih tela podzemnih voda vrši se na osnovu utvrđenog hemijskog statusa i kvantitativnog statusa, uzimajući lošiji od ova dva.

Ocena statusa vodnih tela podzemnih voda se prikazuje na način dat u Prilogu 5. ovog pravilnika.

4. Završna odredba

Član 22.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Broj 110-00-00191/2011-07

U Beogradu, 23. septembra 2011. godine

Ministar,

Dušan Petrović, s.r.

Ministar,

Oliver Dulić, s.r.

Prilog 1.

NAPOMENA REDAKCIJE: Prilog možete preuzeti u PDF formatu putem interneta klikom na sledeći link:

TIPOVI I PRIPADAJUĆA VODNA TELA

Tip 1 - velike nizijske reke, dominacija finog nanosa

D1, D2, D3, D3, D4, D5, D6, D7, D8, D9, D10, TIS_1, TIS_2, BEG, STBEG, TAM_1, TAM_2, VMOR_1, VMOR_2, SA_1, SA_2 i SA_3;

Tip 2 - velike reke, dominacija srednjeg nanosa, izuzev reka područja Panonske nizije

NER_1, NER_2, ML_1, ML_2, ML_3, ML_ST, PEK_1, PEK_2, PEK_3, PEK_4, TIM_1, TIM_2, TIM_3, TIM_4, CTIM_1, CTIM_2, CTIM_3, BTIM_1, BTIM_2, BTIM_3, VMOR_3, ZMOR_1, ZMOR_2, ZMOR_3, ZMOR_4, IB_1, IB_2, IB_3, IB_4, IB_5, IB_6, JAS_1, JAS_2, JMOR_1, JMOR_2, JMOR_3, JMOR_4, JMOR_5, JMOR_6, NIS_1, BOS, DR_1, DR_2, DR_3, DR_4, LIM_1, LIM_2, LIM_3, LIM_4, KOL_1, KOL_2, KOL_3, KOL_4, KOL_5, KOL_6 i KLAD_1;

Tip 3 - mali i srednji vodotoci, nadmorska visina do 500 m, dominacija krupne podloge

BOL_1, BOL_3, ML_4, ML_5, ML_6, ML_7, BUS_1, BUS_2, BUS_3, KORN_1, KORN_2, KORN_3, COK_1, COK_2, TISN_1, VIT_1, VIT_2, VIT_3, VIT_4, PEK_5, VPEK, POR_1, POR_2, SAS_1, SAS_2, SLAT, ZAM_1, ZAM_2, CTIM_4, ZLOT, BREST_1, ARN, BOR_1, BOR_2, KRIV_1, KRIV_2, KRIV_3, GLOG_1, SIKOL_1, SIKOL_2, STIM_1, STIM_2, STIM_3, GRL_1, GRL_2, TTIM, ALD, DJ_1, DJ_2, SKR_1, SKR_2, KLDR, LUZ_1, KAM, CEM_1, CEM_2, DIC, DESP, GRU_1, GRU_2, GRU_3, CUK, MOR_1, MOR_2, MOR_3, VRZ_1, VRZ_2, MRZ_1, BJEL_1, RSK_1, BRV, STU_1, LOP, JOSIB_1, RIBN, PEP, RAS_1, RAS_2, RAS_3, BLAT, KAL_1, KAL_2, LUG_1, LUG_2, DUL, ZUP, BEL_1, BEL_2, OSA_1, OSA_2, LEP, RPO_1, RPO_2, RPO_3, UGLJ_1, UGLJ_2, GROSN_1, GROSN_2, GROSN_3, RACA_1, RACA_2, RACA_3, JAS_3, KUBR_1, KUBR_2, VLUG_1, VLUG_2, MLT, JEZ_1, JEZ_2, KONJ, RALJ, VET_1, VET_2, VET_3, VET_4, JBL-JM_1, JBL-JM_2, JBL-JM_3, JBL-JM_4, TUL, BANJ-JBL, SUM, PUS_1, PUS_2, PUS_3, TOP_1, TOP_2, TOP_3, TOP_4, BACK, JOSTOP_1, JUGB, BANJ-TOP, KOSAN, BEJ,KRAJ_1, KRAJ_2, TUR-JM, RIBR_1, RIBR_2, BANJIM_1, VRL_1, KOZ_1, VL_1, VL_2, VL_3, LUZVL_1, LUZVL_2, MURG, PUSVL, NIS_2, NIS_3, GAB, JER_1, KORTN_1, KORTN_2, KORTN_3, KUT, TEM, TPN_1, TPN_2, SOKMOR_1, SOKMOR_2, SOKMOR_3, SOKMOR_4, JOV_1, JOV_2, JOV_3, CRN_1, CRN_2, CRN_3, GRZ, RAV_1, RAV_2, RES_1, RES_2, RES_3, SID_1, SID_2, SID_3, KUDO_1, KUDO_2, KUDO_3, BORK_1, BORK_2, BORK_3, POBL_1, UV_1, ROG_1, ROG_2, TRES_1, LJUB_1, LJUB_2, KRUP, KOLAR_1, KOLAR_2, KOLAR_3, RDLJ_1, JAD_1, JAD_2, JAD_3, LIK_1, LIK_2, LIK_3, CERN_1, CERN_2, LESN_1, LESN_2, LESN_3, DUM_1, DUM_2, DOBR_1, DOBR_2, MLAK, VUK, OB_1, OB_2, KLAD_2, KLAD_3, KLAD_4, KLAD_5, KLAD_6, TAMN_1, TAMN_2, UB_1, UB_2, JAB_1, JAB_2, JAB_3, GRAD, RIB_1, RIB_2, RIB_3, LEPKOL_1, LEPKOL_2, TOPKOL_1, TOPKOL_2, LJIG_1, LJIG_2, LJIG_3, LJIG_4, DRAG, KAC, PEST_1, PEST_2, TUR_1, TUR_2, BELJ_1, BELJ_2, BARAJ, DUPOT_1, DUPOT_2, DUPOT_3, TOPC_1, TOPC_2, BREKA_1, BREKA_2, BREKA_3, PRGZ_1, PRGZ_2 i PRGZ_3;

Tip 4 - mali i srednji vodotoci, nadmorska visina preko 500 m, dominacija krupne podloge

TISN_2, BREST_2, BREST_3, STIM_4, DJ_3, DJ_4, DJ_5, DJ_6, SKR_3, SKR_4, LUZ_2, SUS_1, SUS_2, MOR_4, MOR_5, NOS_1, NOS_2, VRZ_3, MRZ_2, MRZ_3, BJEL_2, VIDR, RSK_2, LJUD, DEZ, JOSRSK, STU_2, STU_3, BRUS, JOSIB_2, RAS_4, TRNOV, VET_5, TOP_5, JOSTOP_2, LUKTOP, KRAJ_3, RIBR_3, BANJIM_2, BANJIM_3, VRL_2, VRL_3, VRL_4, KOZ_2, KOZ_3, VL_4, VL_5, VL_6, GRADS, JER_2, JER_3, VIS_1, VIS_2, VIS_3, DOJK_1, DOJK_2, TOPLOD, RES_4, POBL_2, MIL_1, MIL_2, UV_2, UV_3, UV_4, UV_5, UV_6, UV_7, VAP, CRZ_1, CRZ_2, CRZ_3, CRZ_4, CRZ_5, BERZ_1, BERZ_2, ROG_3,

TRES_2, TRES_3, LJUB_3, LJUB_4 i OB_3;

Tip 5 - vodotoci područja Panonske nizije, izuzev vodotoka svrstanih u TIP 1

MRTIS, ZLA, KER, CIK_1, CIK_2, CIK_3, PLAZ, KRIVJ_1, KRIVJ_2, KRIVJ_3, JEGR, NADL, BRZ, MORBAN, ROJ, MES_1, MES_2, MES_3, KAR i BOL_2;

Tip 6 - mali vodotoci izvan područja Panonske nizije koji nisu obuhvaćeni TIPOM 3 i 4, kao i vodotoci koji nisu obuhvaćeni Pravilnikom o utvrđivanju vodnih tela površinskih i podzemnih voda ("Službeni glasnik RS", broj 96/10)

CRNAJ_1, CRNAJ_2, RAD_1, GLOG_2, VAL, KORIT, SECA_1, SECA_2, RBZ, LUC, RCVU, CRPOT_1, CRPOT_2, GRAS_1, GRAS_2, DRGS, BRESN_1, BRESN_2, BRESN_3, RAST_1, RAST_2, RAST_3, TEG_1, TEG_2, CRV, RDLJ_2, RDLJ_3, RDLJ_4, PEC, BKLJ_1, BKLJ_2, VBKLJ_1, VBKLJ_2, VBKLJ_3, DUPOT-AR_1 i DUPOT-AR_2.

Prilog 3.

***NAPOMENA REDAKCIJE:** Priloge možete preuzeti u PDF formatu putem interneta klikom na sledeći link:*

[Prilozi 3, 4 i 5](#)